

“SHARE is een van de pijlers
geworden van het Europese
onderzoek naar veroudering”

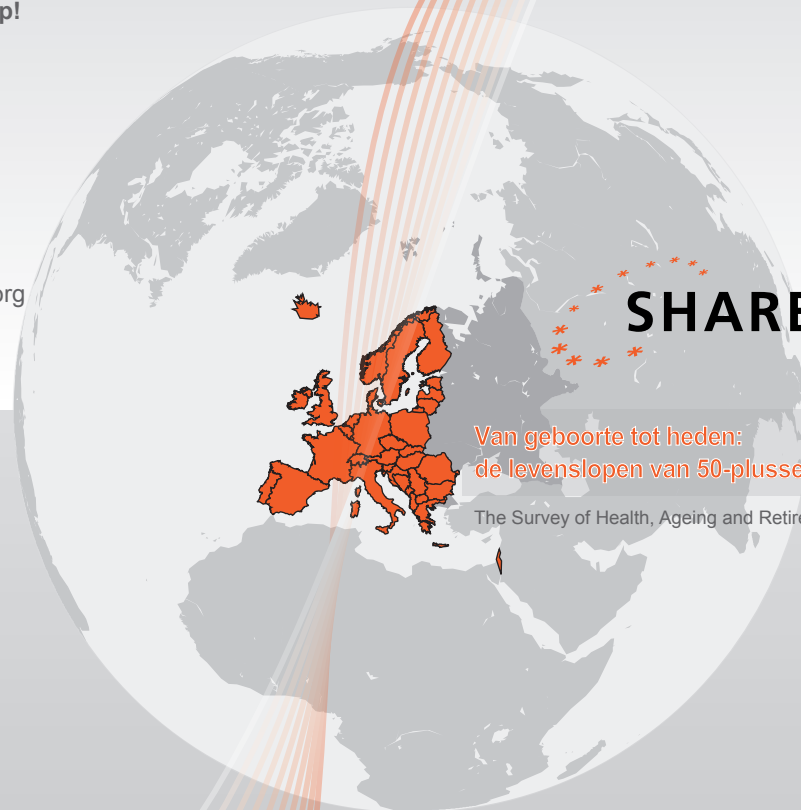
James Heckman, Nobelprijs-laureaat

Vragen? Neem gerust contact met ons op!

Aaron Van den Heede
E-mail: aaron.vandenheede@ua.ac.be
Telefoon: 03 265 55 54

Greet Sleurs (veldwerkcoördinatrice)
E-mail: greet.sleurs@ua.ac.be
Telefoon: 03 265 55 39

Internationale website: www.share-project.org
Nationale website: www.share-project.be

SHARELIFE

Van geboorte tot heden:
de levenslopen van 50-plussers in Europa

The Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe

Van geboorte tot heden: de levenslopen van 50-plussers in Europa

SHARE, de Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe, is een grootschalig sociaal-wetenschappelijk onderzoek naar het leven van 50-plussers in heel Europa, van Noord- tot Zuid-, en Oost- to West-Europa. Na twee bevragsingsrondes waarin de aandacht ging naar de huidige levensomstandigheden van 45 000 Europeanen, werden in 2008 gegevens verzameld over de volledige levensloop van elke respondent, de zogenaamde SHARELIFE-data:

- Hoe was uw jeugd?
- Waar ging u naar school?
- Hoe verliep uw loopbaan?
- Had u gezondheidsproblemen in uw kinderjaren?
- Wanneer ging u met pensioen?

Met deze unieke gegevens betreden onderzoekers een geheel nieuw en belangrijk onderzoeksdomein: het is eindelijk mogelijk om te bepalen hoe de levensomstandigheden in de jeugd jaren het latere leven beïnvloeden. Daarnaast bieden deze gegevens de mogelijkheid om na te gaan hoe de overheid en het gevoerde sociaal beleid samenhangen met individuele beslissingen tijdens het leven. Deze kennis biedt beleidsmakers de kans om een beleid te ontwikkelen en hervormingen door te voeren op maat van de 50-plussers in Europa.

Dit alles was niet mogelijk geweest zonder de toegewijde medewerking van onze 45 000 respondenten! De tijd die zij voor ons vrijmaakten en de informatie die ze ons verschaften tijdens de interviews zijn enorm waardevol. Voor we starten met de vierde interviewronde, zouden we graag een aantal interessante bevindingen uit SHARELIFE met u delen.

In Europa zijn we allemaal verschillend en toch zeer vergelijkbaar

Levenslange ongelijkheden

Jammer genoeg stellen we vast dat mensen geboren in arme gezinnen vaak hun hele leven in armoede blijven leven. Gelukkig zijn er aanwijzingen dat een goed sociaal beleid werkt! Zodra door gerichte overheidssteun de neerwaartse spiraal wordt doorbroken, leiden veel mensen een zelfstandig en bevredigend leven.

Ongelijke kansen?

Vijftig jaar geleden leefden vrouwen in een andere wereld dan nu. Het ontstaan, de groei en de hervorming van de welvaartstaat hebben een grote invloed gehad op het leven van vrouwen. In de afgelopen eeuw kregen steeds meer vrouwen flexibele loopbanen, waarbij zij gemakkelijker de arbeidsmarkt konden verlaten en er later konden terugkeren. Deze flexibilisering van arbeid is zichtbaar in heel Europa, maar is nog steeds zeer ongelijk verdeeld - net zoals het beleid dat vrouwen toelaat om flexibel te werken.

Oorlogssporen

Bijna vijf procent van de Europeanen ouder dan 50 jaar was het slachtoffer van vervolging tijdens en na de Tweede Wereldoorlog. Dergelijke traumatiserende en stressvolle periodes laten duidelijke sporen na en hebben ernstige negatieve effecten op de gezondheid en de arbeidvreugde in het latere leven. De regeringen krijgen hier de verantwoordelijkheid om extra aandacht te hebben voor diegenen die het slachtoffer zijn geweest van vervolging.

Het verlaten van het ouderlijke nest

Tussen de verschillende landen bestaan enorme verschillen in de leeftijd waarop onze respondenten het ouderlijke huis verlieten: in het noorden van Europa gebeurde dit doorgaans op een leeftijd van 20 jaar, terwijl het in Zuid- en Oost-Europa gemiddeld 5 jaar later gebeurde. Ook hier speelt de overheid een belangrijke rol: waar de woningmarkt sterk gereguleerd wordt en

het bezit van een huis fiscaal gestimuleerd wordt, ligt de leeftijd waarop het ouderlijke huis wordt verlaten hoger. Ligt de focus van het beleid op sociale huisvesting, dan verlaten jongeren het ouderlijke nest doorgaans vroeger.

Wees niet bang voor de tandarts!

Onvoldoende tandheelkundige zorg tijdens het hele leven heeft een negatief effect op de gezondheid op latere leeftijd en vermindert zo de levenskwaliteit. Toch gaan heel wat mensen niet regelmatig naar de tandarts. In landen waar veel tandheelkundige zorg zelf werd betaald zonder tussenkomst van de ziekteverzekering en het aantal tandartsen relatief laag lag, ging meer dan de helft van de bevolking tijdens hun jeugd niet regelmatig op controle. Een groot deel van de bevolking laat nu, op latere leeftijd, zijn tanden nog steeds niet regelmatig controleren met aanzienlijke gevolgen voor hun algemeen welzijn.

Ongezonde werkloosheid

Werkloosheid is een ingrijpende gebeurtenis die negatieve gevolgen heeft voor de gezondheid gedurende de rest van het leven. Uit de gegevens van SHARELIFE blijkt echter dat het beleid een matigend effect kan hebben op de negatieve invloed van werkloosheid op de gezondheid. In tijden van economische crisis, waarin meer en meer bedrijven de deuren moeten sluiten en de werkloosheidscijfers stijgen, kunnen genereuze werkloosheidsuitkeringen en een actief arbeidsmarktbeleid gezondheidsproblemen van de betrokken werknemers voorkomen.

Actief na pensionering

Er is een opmerkelijke variatie in het vrijwilligerswerk op oudere leeftijd binnen Europa. Vooral mensen die tewerkgesteld waren in slechte arbeidsomstandigheden zijn minder geneigd actief vrijwilligerswerk te doen na hun pensionering. In landen waar meer geïnvesteerd wordt in de arbeidskwaliteit en de arbeidsomstandigheden, is vrijwilligerswerk dan ook populairder onder gepensioneerden dan in andere landen.

